

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio Practica ...

De Conversatione Apostolica A Curatoribus Animarum piè & fructosè
instituenda - Complectens vatios & solidos modos juvandi & consolandi
diversorum Statuum Personas afflictas, præcipuè ægras & captivas

Lohner, Tobias

Dilingae, 1677

§. 8. Octavum præceptum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48248)

imperatur; quod autem ex potestate, cum furore & perturbatione, utpote quod à maligno est. Nimirum leniter castigatus exhibet reverentiam castiganti, asperitate autem nimia increpationis offensus, nec increpationem recipit, nec salutem, ut rectè S. Prosper l. 2. de inter. contempl. dixit. Hinc semper in pectore hæerere, memoriæque obversari debet notatu dignissima S. Augustini tract. 7. in Epist. 1. Jo. c. 3. sententia: *Semel breve tibi præceptum præcipitur: Dilige, & fac, quod vis. Sive taceas, dilectione taceas: sive clames, dilectione clames: sive emendes, dilectione emendes: sive parcas, dilectione parcas. Radix sit intus dilectionis, non potest de ista radice non bonum procedere.*

§. VIII.

Octavum Præceptum.

Octavo sicut ignis non cessat agere, donec extinguitur, uti Salomon Prov. 30. indicavit dicens: *Tria sunt insaturabilia, & quartum, quod nunquam dicit, sufficit.* scilicet ignis; ita & verus Operarius nunquam cessare debet ab operando, quamdiu vires habet, ut dicere possit cum Davide Ps. 68. *Zelus domus tua comedit me.* Et Ps. 118. *Tabescere me fecit Zelus meus.* Itaque dictum sibi reputet à DEO illud. Apoc. c. 2. *Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ.* atque adeò cum tanta constantia animabus sibi commissis invigilet, ut & ipse cum Christo olim moriturus dicere possit: *Consummatum est.* Et alij perinde de ipso ac de Christo dicere & scribere queant: *Cum dilexisset suos, in finem dilexit eos.* Ioan. 13. Sic enim sperare tandem poterit, ut, quemadmodum in hac vita Zelum Eliæ imitari studuit, ita cum eodem in curru igneo, charitatis scilicet in hac vita exercitæ, in cælum ad meritorum præmia capienda rapiatur. Talis videlicet Zeli exemplum illustre præbuerunt, imprimis S. Basilii, qui, ut in speculo magno Exemplorum dist. 8. ex 84. refertur, jam in agone constitutus petijt à DEO vitam sibi prorogari uno die, ut Judæum, qui promiserat, se fidem Catholicam suscepturum, si Episcopus in sequentem diem superviveret, ovili Christi aggregaret, quem proin cum tota domo ipsemet in Ecclesiam descendens baptizavit, & paulò post

post rediens in lectum mortuus est. Deinde verò etiam S. Dunstanus, qui, ut ibidem V. Ascensio Christi legitur, in festo Ascensionis ad cæleste regnum invitatus ab Angelis renuit venire, ut eo die Populum Verbo DEI pascere posset; unde sequente primùm Sabbatho mortuus est. Sed & S. Joannes de Nivella, ut ibid. V. Prædicare ex. 3. scribitur, tanti erat Zeli, ut, cum gravissimè podagrâ laboraret, & quidam Medicus trium hebdomadarum spatio eum curare promitteret, noluerit hanc curam suscipere, ne interim animæ per eum liberandæ perirent. Imò eo ipso vespere, in quo agonizabat, alicujus adhuc confessionem audire voluit dicens: Nollem pro mille marchis auri hominem non audivisse. Sed & simile quid nostra ætate P. Nunnius Riberius, ut Orlandinus in parte 1. Hist. Soc. n. 123. testatur, fecit, qui, cum per absumptas ob propinatum venenum vires ingredi non posset, gestari ab alijs per Christianorum loca voluit, & S. Joannem Apostolum imitatus, piorum inter manus convivebat Ecclesiam, & saluberrimis monitis, tum universos, tum singulos confirmabat. Uti & P. Nicolaus Bobadilla ex eadem nostra Societate in castris Cæsaris, etsi ipse laboraret peste, tamque debilis esset, ut vix vestigio hæreret, nihil tamen de labore remisit, sed ægris in Nosocomio diu, noctisque adstitit, uti ibid. l. 6. n. 56. refertur. P. Andreas Ortiz verò, uti ex literis Peruanis compertum est, tanto Zelo ardebat, ut, cum Ethnicis convertendis viam sibi occlusam cerneret, mox ægritudine occupatus, præ Zeli & mætoris magnitudine animam exhalavit. Præ reliquis tamen memorabile jure merito censeri debet, quod Surius 23. Junij de S. Christina mirabili narrat, quòd scilicet tanto erga Peccatores Zelo & charitate flagrant, ut pro illis acerbissimas pænas, in quibus sine miraculo consistere non poterat, subierit; nam coniciebat se in ardentes elibanos, volubatur se per spinas acurissimas; abdebat se in nivem & glaciem; in rotas, quæ aquis circumvolvebantur, se contorquendam dabat, neque tamen pars ulla corpori decedebat, sed majores semper in plagas reservabatur.

II. Porro ut hoc præceptum non modò clariùs intelligatur, sed etiam perfectiùs observetur, sequentia de Zelo ex diversis Authoribus notasse proderit. Primò, Zelum juxta

D. Thomam s. 2. q. 28. a. 4. nihil aliud esse, quàm effectum amoris proveniente ex intentione amoris, quem, qui habet, omnia, quæ sunt contra bonum Amici, repellere conatur; hinc Glossa super illa verba Jo. 2. *Zelus domus tua comedit me*: ait, quòd Zelus domus DEI comeditur, qui qualibet prava, quæ viderit, corrigere satagit; si nequit, tolerat, & gemit. Atque ideo etiam dura sicut infernus æmulatio seu Zelus Cant. 8. dicitur, quia, sicut infernus cruciat animas, ita Zelus cruciat corda DEVM & Proximum amantium, quando vident aliquid, quod eorundem bono repugnat, committit. Secundò, Zelum hunc summè Operario Apostolico necessarium esse, uti sat clarè S. Laurentius Justinianus l. de compunct. sequentibus verbis ostendit: *Absque igne quis ignem accendet? & sine charitate quis officia charitatis consummabit? ardeat dilectionis flamma semper in te, quatenus calore tuo Proximorum excutiat tepor, imò accrescat amoris incendium, quo modo preteritarum negligentiarum rubigo deleatur. Poteris planè inflammare ceteros. si fueris tu charitate inflammatum.* Imò S. Ambrosius dicere ausus est in Ps. 118. *Angeli quoque sine Zelo nihil sunt, & substantia sua amittunt prerogativam, nisi eam zeli ardore sustentent.* S. Chryostomus verò l. 3. adversus vitup. vitæ Monast. etiam gravia damna ex eo neglecto ostendit, sic enim loquitur: *Et si omnem vitam nostram diligentissimè compostam & instructam egerimus, hæc non evitata negligentia, nihil consequemur emolumenti, cum ea talis ac tanta sit, quæ sola in gehenna profunda possit immergere. Si enim is, qui Proximum in iis, quæ ad Corpus pertinent, adjuvare noluerit, nulla ratione excusari poterit; verum, etsi virginitatem ipse servaverit, extra sponsi thalamum projicietur, is, qui, quòd multò maius est, omiserit (quippe multò maximum est animarum gubernatio ac regimen) cur non mala omnia perpeti dignissimus existimetur?*

III. Quàm verò necessarius, tam etiam utilis est idem Zelus (id quod tertio loco notandum est) ad Animarum salutem, DEIque gloriæ procurandam, quia quinque effectus ad hunc finem consequendum perquam sanè efficaces producit, ut fustius P. Alphonsus Rodriquez p. 3. tr. 1. c. 11. ostendit; nam primò miros ad operandum stimulos addit, quia, ut rectè S. Gregorius dixit, *Charitas* (atque adeò & Zelus, qui est pri-

est primaria Soboles charitatis) magna operatur , s; est ; si autem operari renuit, charitas non est. Secundò. Etiam ad munia sua exactè obeunda impellit ; nam dicere quodammodo cum Davide cupit posse illud 1. Paral. 29. *Ego autem totis viribus meis praparavi impensas domus DEI mei ; opus namque grande est, neque enim Homini praparatur habitatio, sed DEO.* Tertio. Ad varias occasiones succurrendi Proximo ingeniosè & sagaciter indagandas incitat ; ubi enim talis inest affectus, inquit D. Bonaventura process. 5. relig. c. 17. *illic necessariò non deerit subventionis effectus, quantum patitur opportunitas.* Quarto. Omnem in operando difficultatem aufert, quia de Zelo hoc perinde ac de amore dici potest illud lib. 3. de imit. c. 5. quòd onus non sentiat, labores non reputet, plus affectet, quàm valeat ; de impossibilitate non causetur, quia cuncta sibi licere arbitratur. Valeat igitur ad omnia, & multa impleat, & effectui mancipet, ubi non amans deficit, & jacet. Quintò denique ad ferventem & accensam Orationem excitat, quæ, donec exaudiatur, nescit discedere, uti non paucos Sanctos fecisse legitur, præcipuè S. Ignatium, uti l. 5. vit. c. 2. videre est, qui, cum Luetiæ quendam vesano Pellicis amore implicitum nulla ratione è cœno extrahere posset, die quodam extra Urbem in lacum frigidissimum, viæ, quæ Amasius ad turpes delicias transiturus erat, adjacentem, collo tenus se immerfit, & adventantem his verbis allocutus est : *Uerge, miser, ad tuas foetidissimas voluptates ; impendentem capiti tuo ruinam non vides ? instantem pestem non perhorrescis ? his ego pro te me tandiu macerabo, DEVMq; orabo, donec iustissimam illius iram & vindictam tibi paratam avertam.*

IV. Ne verò quis solam utilitatem ac necessitatè, non autem perinde etiam dignitatem ac præstantiam quandam inesse Zelo huic arbitretur, sequentes SS. Patrum sententiæ diligenter sunt notandæ. Richardus Victorinus apud Marchantium in Virga Aaron tr. 4. l. 1. ait : *Nescio, an maius possit beneficium à DEO conferri, quàm ut per eius obsequium alij consequantur salutem, si tamen Homo DEO cooperatur ex charitate.* S. Gregorius verò super Ezech. ho. 12. absolutè dixit : *Nullum omnipotentis DEO tale est Sacrificium, quale est Zelus animarum, & hoc propter imaginem impressam animabus.* Unde & l. 3. Dial. c. 17. ait : *Maius miraculum est predicationis*

24 *De Conversatione Apostolica in communi.*

verbo, atque orationis solatio peccatorem convertere, quam carne mortuum suscitare. Imò hom. 6. in Evang. Angelis æquiparare Zelosos eiusmodi Operarios non dubitavit dicens: *Vnusquisque vestrum, in quantum gratiam superne aspirationis accepit, si à pravitate Proximum revocat, si exhortari ad bene operandum curat, si æternum regnum vel supplicium erranti denunciat, cum sancta denunciationis verba impendit, profectò Angelus existit.* Adhuc verò amplius extollens hunc Zelum S. Chrysostomus hom. 3. in 1. Corinth. *Hæc, ait, perfectæ charitatis regula, hic certissimus terminus, hoc supremum omnium cacumen quarere, quæ communem omnium comprehendant utilitatem, quod ipse Paulus significans addidit, sicut & ego Christi.* Nihil enim nos potest ad eò Christi imitatores facere, ut Proximorum cura. Unde meritò hom. 3. super Gen. dixerat: *etsi ingentes erogaveris pecunias pauperibus, plus tamen effeceris, si converteris animam: quia, ut S. Dionysius c. 3. de cœl. Hierarch. rectè pronunciauit, omnium divinorum divinissimum est cooperari DEO in salute animarum.*

CAPUT IV.

QUIBVS INSTRUMENTIS PRÆCIPVE PERAGENDA SIT CONVERSATIO APOSTOLICA.

Equidem & hîc fortè multi multa assignabunt; ast ego quatuor potissimum adhibenda censeo, nempe *Familiaritatem & coniunctionem cum DEO per crebræ & ferventis Orationis Studium, Prudentiam, Authoritatem, seu ut clariùs alij expriment, Vita Sanctitatem, & Benevolentiam, seu Amorem; nam per Familiaritatem & Coniunctionem cum DEO obtinetur, ut fructuosa fiat Conversatio juxta promissionem Christi Jo. 15. Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum.* Per Prudentiam efficitur, ut omnia, quæ fructum per conversationem quæri solitum impedire possent, efficaciter removeantur; e contrario verò media, quæ eum promoverè possunt, sollicitè excogitentur, hinc Christus autè omnia Apostolis suasit Matth. 10. *Estote ergo prudentes sicut serpentes.* Et S. Paulus etiam hoc instrumento præ cæteris usus est, uti